

פרוטוקול מס' 421

מישיבת ועדת העבודה

מיום ו', י' בטבת תשל"ז - 31.12.1976, שעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר
י. ז. אמיר
ל. דיציאן
י. דרניצקי (יודין)
מ. ורטמן
ה. זיידל
ח. שמעוני

מוזמנים:

י. בארי - המוסד לביטוח לאומי
י. ערד - המוסד לביטוח לאומי
ג. ברנאי - משרד הקליטה
ח. טלמור - משרד הקליטה
א. שפירא - הסוכנות היהודית
י. אליאסוף - יועץ משפטי של הוועדה
י. עובד - ארגון אסירי ציון, עירק
א. לויטן - ארגון אסירי ציון, ברית-המועצות
י. פולרביץ - ארגון אסירי ציון, ברית-המועצות
י. לאש - ארגון אסירי ציון, ברית-המועצות
ד. דלמט - ארגון אסירי ציון, הונגריה
ש. שיטנוביצר - ארגון אסירי ציון, רומניה
י. מינץ - ארגון אסירי ציון, ברית-המועצות
ד. ג'ים - ארגון אסירי ציון, מצרים
י. צרף - ארגון אסירי ציון, עירק
ה. לוקי - ארגון אסירי ציון, עירק
ש. עטיה - ארגון אסירי ציון, מצרים

מזכיר הוועדה: י. נוריאל

רשמה: א. עצמון

סדר היום: הסדר בדבר מתן חגמולים לאסירי ציון.

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ש. ארבל:

גימלאות לאסירי ציון ומשפחות הרוגי מלכות

אני מקדמת בברכה את האורחים שלנו, את נציגי הארגונים של אסירי ציון מברית המועצות, הונגריה, רומניה, מצרים ועירק. אנחנו היום רוצים להמשיך את הדיון בנושא של גימלאות לאסירי ציון ומשפחות הרוגי מלכות.

כפי שידוע לחברי הוועדה התחלנו דיון מחודש בקשר להסדר שהתקבל בזמנו ונכנס לתוקפו ב-1973. התחלנו לדון מחדש בחודש אוגוסט ונתבקשנו להגורמים שמטפלים בנושא, הן משרד הקליטה, הן הסוכנות והן המוסד לביטוח לאומי לתת להם שהות למחשבה. תוך כדי הנסיון שהצטבר יש להם מחשבה לשיפורים ותיקונים. הם רוצים להיערך לקראת הדיונים הבאים. חדשנו את הדיון בנושא לפני יותר מחודש. לקראת אותה ישיבה קבלנו גם תזכיר מהארגונים לגבי ההצעות שלהם וגם אני עצמי הכנתי הצעות משלי.

חשבנו לנכון, לפני שנגמור את הדיון המחודש, לשמוע פעם נוספת את הארגונים. נשמע מה בפיהם ומה הם חושבים שצריך להכניס תיקון. בשבוע הבא נקיים ישיבה נוספת כדי לסיים את הדיון לקראת הסדר חדש שצריך להיכנס באפריל 1977.

י. פולרביץ: כל ההשגות שלנו נמצאות בתזכיר של ארגון

אסירי ציון. אני רוצה להדגיש שני דברים: אנחנו מבקשים להתחשב באחוזי הנכות של אסירי ציון לפי מספר השנים והסבל ובגרוש אחרי שישב, לאחוזי נכותו. אני הזמנתי לישיבה זו אסיר ציון בשם מר מינץ שהוא יהיה משל חי - ישב 10 שנים במחסגר ואחר כך גורש לסיביר. סך הכל יותר מ-20 שנה. הוא עמד בפני ועדה רפואית וקיבל אפס אחוזים. איך למדוד באמת מידה של ועדה רפואית שלא מפחשבת בעינויים שעברו עליהם וההשפעה שלהם במשך השנים האלה, באמת מידה של נכות ומחלה לאדם שיצא בגופו עם רגלים וידיים. איך למדוד את עומק הסבל של שנים על שנים במחסגר? - אנחנו בקשנו אם אין נכות במובן הרפואי לאסיר ציון, שיקחו בחשבון את הסבל לפי מספר השנים שישב האיש במחסגר ובעקבות הגרוש.

דבר שני - ישנם אסירי ציון שאמת המידה של אסיר ציון לא חל עליהם והגורמים המתאימים לא מכירים בהם. מדובר באסירי ציון שחיו חיי מאסר אמיתיים לא במחסגר כי אם בכפר רחוק בסיביר בגדידות עמוקה. פעמיים בשבוע ופעם בחודש הוא מוכרח ללכת אל המיופה כח של ה-ק.ג.ב. ולהתייצב בפניו. חוץ מזה היתה שמירה של השכנים עליו. אם ערב אחד הוא לא היה בבית היו השכנים צריכים להודיע לממונה והוא היה צריך להוכיח את נכוחותו שעדיין לא ברח. יש להתחשב בשני הסוגים האלה של אסירי ציון ולהכניס אותם לתוך המסגרת של אסירי ציון ולתוך ההסדר.

המלה "מעצר" לא כל כך תופסת משום שאנשים נאטרו ונשלחו כמה וכמה פעמים.

א. לויטן: אני מתבייש, לאחר 28 שנים יצא לי להכנס

למשפחה של הרוגי מלכות מעירק ולראות

איך המדינה התייחסה למשפחה הזאת.

לפני שלוש שנים היה אותו הדיון ובסופו של דבר יצא שאנחנו הקבוצה היחידה בארץ שאין לה שום מעמד. לכל דבר בארץ יש חוק. נכי צה"ל, נכי רדיפות הנאצים, תאונות עבודה וכו' כל דבר מוגדר

א. לויטן:

בחוק. רק קבוצה אחת ישנה שהיא מתחת לכל מסגרת והיא אסירי ציון. נכי מלחמה בנאצים הם מהיום הראשון בארץ מוכרים כלוחמי המדינה ומקבלים עיטור לוחם המדינה. אני לא לוחם המדינה אע"פ שישבתי 25 שנים. יש דברים שהם נוגעים למדינה ויש דברים שהם נוגעים לסוכנות.

ראשית כל צריך להסדיר את המעמד של אסירי ציון כמו לוחמי המחתרות. הם הוכרו במעמד של לוחמי המדינה. שאותו מעמד יחול גם על אסירי ציון. אני לא רואה שום הבדל. אני אישית מטפל בנכי המלחמה בנאצים - וזה כואב.

לגבי ההסדר - אני מתנגד להעמיד אותי ואת חברי במעמד של נצרכים של סעד. אני לא מקרה סעד. עד היום האחרון שאני אהיה מסוגל לעבוד אעבוד. אבל יש אנשים שכבר אתמול לא יכלו לעבוד. לפני ההסדר הוא היה מקבל 400 ל"י מהבט"ל ועוד 700 ל"י זקנה. לאחר ההסדר האדם יצא נפסד מכיון שהוא איבד את מה שהיה מקבל מהמוסד לביטוח לאומי.

יש לנו חבר אחד שהופיע בפני הוועדה הרפואית של המוסד לביטוח לאומי והיה שם רופא אחד ששאל את היושב-ראש מי אלו אסירי ציון? - עם כל הכבוד לרופאים, רופא שאינו יודע מה זה אסיר ציון איננו יכול לשבת בוועדה כזאת.

לנכי רדיפות הנאצים נקבע בחוק שהמינימום עבור ~~צבאים~~ קובעים 25%. אצלנו עשרות חברים, לאחר עשרות בשנים של מאסר, מקבלים אפס אחוזים. אותה וועדה של נפגעי תאונות עבודה מטפלת בנו. אנחנו לא נפגעי תאונות עבודה. לכל הפחות שהיו קובעים לנו את אותן הוועדות שמטפלות בנכי המלחמה בנאצים. נפגע עבודה זה מוס גופני.

ההסדר הזה מעמיד את אסירי ציון במעמד של נצרכים ומקרי סעד. צריך למצוא דרך לגבי השיקום. השיקום אצלנו לא הולך ולא זז מהמקום. כלומר, להכניס אנשים למעגל העבודה, להעמיד אנשים על הרגלים שיוכלו ליהנות מהחיים והחברה תיהנה מהם. אמנם יש איזה שהוא סעיף שמדבר על שיקום אבל אין לו שום תוכן ושום משמעות.

י. מינץ:

אני קצת נרגש. אני אוחז האיש שיש לו אפס אחוזי נכות רק משום שכאשר מלאתי את השאלון לא חזרתי על כל המחלות שיש לי. לא היה לי תדריך. במחנות בסיביר סבלתי מתת-תזונה והרופא שבדק אותי אמר לי: התלוננת על תת-תזונה אני מציע לך לרזות קצת. כל עם מתגאה בגבוריו, ללא כל הבדל איפוא ובאיזה מקום הוא הראה את גבורתו. תאמינו לי שבמהנות ההסגר ובגרוש מברית-המועצות, עם כל החרפה והדכאון של האדם, ואם הוא עמד בכל אלה וזכה להגיע לארץ-ישראל ולומר את דבריו פה, צריכה להיות מידה אחרת מזו שמסרתם לרופאים. בה בשעה שהרופא שבדק אותנו הוא לא מציג את עצמו הוא לא רוצה לדבר איתנו כבני-אדם. חסר הנימוס המינמלי שצריך להיות. לולא הרעיון הציוני אני לא הייתי פה ולא הייתה קמה ההתעוררות הלאומית בברית-המועצות שהביאה אותנו עד הלום. תנו לנו להמשיך לחיות בכבוד, שלא נדע לסבול את חרפת הרעב.

י. לאש:

לדוגמה: באו שני חברים ששניהם אסירי ציון בעל ואשתו. הוא קיבל אחוז מסויים של נכות. היות והיא עמדה אחריו היא קבלה אפס אחוזים מכיון שהוא כבר קיבל.

אני מוכנה לבדוק את הענין הזה.

י. בארי:

מקרה שני - יש אסיר ציון שהוא עכשיו חולה לב. הועדה הרפואית שלחה רופא

י. לאש:

מבי"ח בילינסון. אלא מה אסיר ציון זה אומר שאין לו שן אחת והרופא עונה לו מספיק לך 50% בעד הלב שלך - לא יתכן לקבוע כך.

מקרה שלישי - אסיר ציון שנפטר עקב מחלה קשה הוא אושר בתור אסיר ציון בשנת 1959. משום מה המדינה לא מצאה את התיק שלו ורק לפני הפטירה מצאו את זה. עקב הסחבת הזאת הוועדה לא הספיקה. אנחנו שלחנו אדם מיוחד לירושלים ובקשנו שישלחו רופא לביתו. לא שלחו ובינתיים הוא נפטר. הבן עומד להגיש משפט נגד הרשות.

החברים ביקשו להזכיר שהסדר יחול רק על אלה שהשתחררו עד קום המדינה וגם עד 1969 ואחרי 1969. איננו יכולים לעמוד בהגבלה של זמן לגבי ציונות. כל אסיר ציון שהיה בסגר, לא חשוב מתי עלה לישראל, עליו צריך לחול ההסדר הזה.

י. צרף:

בקשר לדברים שנאמרו ע"י נציגי בריה"מ אני תומך בזה. הגשנו השגות שלנו שהם המינימום שבמינימום שצריך לעשות אותם. יש אסירי ציון שהם נכים והם היו חברי הגנה בחו"ל. הם נעשו נכים בגלל מאסרם. את אלה צריך להעביר באופן אוטומטי לנכי צה"ל. אין הרבה כאלה אבל אצלנו יש כמה עשרות.

ישנה בעיה בקשר למילוי השאלון - פה התעוררה בעיה שהוא לא ידע מה לרשום ומה שהוא רשם אז זה לכל החיים. יש אנשים ששכתו אוטומטית להם: רשמם כך זה כבר אבוד - עם כל זה שמביאים הוכחות לכך. יש אנשים שלא רוצים להגיד שהם חולים. להיפך, כולם הלכו לצה"ל בהתנדבות. עכשיו אחרי 30 שנה נמצא הסדר שהוא רחוק מלספק את הצרכים של אסירי ציון, אנשים אלה צריך באופן מידי לעזור להם. אלמנות של אסירי ציון שנפטרו בבתי-הסוהר או אחרי בית הסוהר שנמצאות בישראל. למה דינם יהיה שונה מאחרים? - אם הוא בא אחרי 1969 ההסדר חל עליו, אם לפני זה ההסדר לא חל עליו. למי זה תפור חברים? - זה צורם. אסיר ציון בכל העולם הוא אסיר ציון. אין שום הבדל ולא צריך להכניס הפליות כאלה. הרי הציונות קמה לפני קום המדינה.

י. א. אמיר:

אתה טוען שישנם שתי תאריכים המבחינים בזכאות כאסיר ציון?

י. צרף:

אני מדבר על אלמנות לפני 1948. לא מכירים בהם כאסירי ציון. יש אנשים שנשפטו 3-4 פעמים בסוריה וההסדר הזה לא מכיר בהם כאסירי ציון.

היו"ר ש. ארבל:

ההסדר חל רק לגבי אלה שלאחר קום המדינה. כל מה שקרה לפני קום המדינה לא רוצים

להכיר בזה עד עתה.

א. לויטן:

בפעם הראשונה ישבתי לפני קום המדינה. מזלי, שאסרו אותי ב-49 וב-1957. לוא לא היו אוסרים אותי פעמיים לא הייתי מקבל זכאות כאסיר ציון.

י. צרף:

לגבי אסיר ציון שנעצר עד 6 חודשים
לא מכירים בו כאסיר ציון - עכשיו אינני
מדבר על נכות. איזה שם לקרוא לזה? - אנחנו עומדים על זה שיש לתת לכל
אסיר ציון 5% נכות עבור כל שנה.

בקשר לוועדות הרפואיות - אנחנו שופטים

כל מיני סיפורים מכאיבים. הוועדות הרפואיות אינן יודעות מה זה ציונות.
לא יודעות מה זה מדינת ישראל. אנשים שהקריבו את עצמם בהתנדבות. הם
הרגישו אלפיים שנות גלות על עצמם. אסור לוועדות הרפואיות האלה לטפל
באסירי ציון. חוץ מזה צריך שנציג של אסירי ציון יהיה נוכח בוועדות כדי
להסביר להם מה זה ציונות ומה זה אלפיים שנות גלות. אני מציע שמכל ארץ
יהיה נציג. בבדיקות מוציאים את הנשמה איך למצוא שהאדם משקר והוא איננו
בסדר - זו המטרה שלהם.

אני רוצה לשחוט קצת פרוט קדושות - אני

זוכר כאשר הייתי ילד בבית-ספר, באותו יום שעלה היטלר לשלטון, כבר דברו
איננו על זה. העדה הבבלית בעירק ליוותה את רדיפות הנאצים ולא פעם הכרזנו
על צום. עכשיו אני רואה שלרדיפות הנאצים יש חוק מוגן. מה עם אסירי
ציון? - אסירי ציון אלה נלחמו להקמת המדינה ואלה לא מוגנים בחוק.
הציונים האלה שהקריבו עצמם למדינת ישראל. מה שלא עשו נכי רדיפות בנאצים
אלה עדיפים עליהם. לגבי אסיר ציון שרוצה תגמולים צריך להשלים עד 70%
מהשכר הקובע - למה לא 100%? - חוץ מזה לגבי פיצויים למה נותנים רק
40%? - האם אסירי ציון אשמים שההסדר הזה לא הופעל לפני זה? - מדוע הם
צריכים לקבל פיצויים בגובה של 40%? - זה לא מכסה שום דבר.

היו"ר ש. ארבלי:

הם טוענים שההסדר הוכר ב-1973. הם לא
אשמים שהפרוצדורה לוקחת הרבה זמן. יש
כאלה שעדיין הטיפול בהם לא הסתיים. נותנים להם רק מ-1973. אפילו אם
מקבלים מ-1973, מדוע לא צריך להוסיף להם את הערך מבחינת האינפלציה שהיתה
מ-1973 ועד היום?

י. צרף:

בקשר להגלייה ללא משפט - לקחו אותם
באופן אדמיניסטרטיבי והגלו אותם בנקודות
נידחות. שוטרים היו בסביבה והם היו צריכים לטפל בעצמם, למצוא להם את
האוכל בעצמם. אלה שהיה להם משפט לא היו צריכים לדאוג לאוכל. מה ההבדל
בין אלה לאלה? - צריך להכיר בהם בתור אסירי ציון.

מה שכואב לי זה לגבי אסירי ציון יוצאי

עירק. אתמול היה כנס של 500 איש אסירי ציון יוצאי עירק ואני יצאתי מזה
נרגש מאד. מתוך 390 איש אושרו ל-90 איש 23%. אני שואל 23% אחרי זמן
של שנה וחצי זה לא חעודה עניות?

ה. זיידל:

למה אין מספיק וועדות?

י. צרף:

זו המציאות - הרבה אנשים מתו ועוד
ימותו הרבה בקצב של 5-6 איש לחודש,
אני חושב שהם צריכים להיוולד מחדש עד שיכירו בהם כאסירי ציון.

י. צרף:
אני רוצה לסיים את דברי בקשר להסדר.
הוא לא מקובל עלינו, לא חתמנו עליו,
אלא רק לאחר שההסדר יהיה מתוקן לפי רוח המציאות ויעוגן בחוק.

היו"ר ש. ארבלי:
לפי המספרים שמסרו אתמול מחוך 399
מקרים אושרו רק 91 מקרים.

ה. לוקי:
אני רוצה להיכנס לפרטים. בקשר לוועדות
הרפואיות אני תומכת בכל מה שחברי
אמרו פה. אני עצמי עברתי את הוועדה הרפואית. בתחילה סרבתי אבל לאחר
לחצים של ידידים הלכתי. באשר קבלתי את ההזמנה ראינו שכתוב שם מחלקת
תאונות - הביטוח הלאומי. התחילו לייעץ לי לא להתאפר, לא להתלבש יפה.

אני לא נכה. מה אני אספר להם שבגיל
16 הכניסו אותי בבית-סוהר לגברים. 200 אסירים עמדו והפשילו את מכנסיהם
ורצו שיכניסו אותי אליהם. האם אני יכולה לספר דבר כזה לרופא? - אני
ישבתי 21 יום ללא מזון ממש התעלפנו. עד היום הזה אני חיה על זריקות.
אם אני לא מקבלת זריקות אני לא יכולה לעמוד על הרגליים. עברתי את כל
הדברים האלה ולא נשברתי והיום כאן בארץ אני עובדת בהתנדבות. אנחנו
מטפלים במשפחות שכולות. אני מרצה בבתי-ספר על המהתרת בעירק, על תרבות
יהודי ערב ואני גדלתי משפחה לתפארת. אבל ברגע שראיתי את ההסדר זה שבר
אותי.

כאשר הלכתי לוועדה הרפואית היה לי
מזל כי הרופא שאל אותי לפני זה האם זו את שדברת ברדיו? - לאחר שעניתי
לו כן זה שכנע אותי שאני צודקת. הדבר המינימלי שוועדה צריכה לבקש זהו
התיק הרפואי של אדם. איך רופא יכול להזמין חולה בלי לראות את
התיק שלו? - הפקיד אמר זה מספיק איך צורך בתיק. יום לפני המועד שאלתי
אם התיק ישנו ענו לי לא. דרשתי את התיק. עצם קריאת החומר בתיק זה שכנע
את הרופא. הרופאים שמטפלים בתאונות עבודה אסור להם לספל בנו, זה צריך
להיות מישו אחר.

לענין נכות - איך בחור שישב שנים
בכלא במקום שיש ג'וקים וכינים ובמשך 30 שנה הוא מגרד. הוא אומר: איך
אני אוכיח להם שאני מגרד עד היום. הוא לא רשם את זה כי אופן ניסוח
הטופס מטעה. הם אומרים אני לא נכה כי נכה אצל האנשים הפשוטים זה
כאשר אין רגל או יד לכך רוב האנשים לא כתבו ממה שהם סובלים כי הבינו
את זה במובן של נכות רגילה.

בקשר לאישור אסיר ציון שלא עברו את
הששה החודשים - אדם שחודשיים עונה בבית הכלא, כיבו עליו סיגריות,
בעטו בו - אפילו את האישור הזה הוא לא מקבל.

בענין של הטיפול האיטי - לא יתכן
שיקח זמן של שנה וחצי מאותו יום שאדם שלח את הטופס שלו ועד שהוא
מגיע לוועדה הרפואית. בקצב כזה האנשים ימותו. אני מטפלת בכל חברי
מחוז חיפה ואני ממלאת להם את הטופס כי הם לא יודעים מה רוצים מהם.

ה. לוקי:
אני הייתי מבקשת אם אפשר שהאישור הזה לא יגדיל נייר עלוב אלא סיכה או תעודה משהו שאני יכולה להציג אותה.

י. עובד:
אני רוצה להעביר, אפילו במקצת, את האוירה ששררה אתמול. את זעקת הלב של אסירי ציון. אנשים ובני משפחות של אסירי ציון שנהרגו או נפטרו בארץ שלא זכו לקבל תגמולים לפני או אחרי ההסדר. אני אביא כמה דוגמאות:

הועדות הרפואיות מהסוג הזה כפי שהן קיימות אינן יכולות לענות על הצרכים או לשרת את האינטרסים שהמוסדות וועדת הכנסת קבעו לכך. כאשר נכנס נכה עבודה עם כאב ביד לקח לו 25 דקות לבדוק אותו. כאשר אסיר ציון נכנס עם מספר מחלות הדיון היה 6 דקות.

הרופא הראשי שישב בוועדה חשב שאותו חבר בא בגלל תאונת עבודה. כאשר אמר שהוא אסיר ציון הרופא שאל מדוע אסירי ציון באים. זה מעליב שרופא כזה יטפל בנו. הוא שלף מתוך התיק 2-3 מסמכים המעידים על מחלות מאוחרות והתחיל דוקא על זה לדבר. לא על תנאי המאסר של החבר. התוצאה לא חשובה אפילו אם יקבל 70% אותו רופא לא מילא את תפקידו כראוי.

הולך חבר אחר לוועדה שואלים אותו מדוע אחרי 25 שנים אתה נזכר? - הוא ענה רק עכשיו התאפשר הדבר. אמרו לו: עליית ארצה ושרתת בצה"ל עם פרופיל כזה וכזה אם היית חולת איך שרתת? האנשים האלה ראו בזה כבוד לשרת בצה"ל והם פחדו שלא יקבלו אותם ולכן לא דברו על המחלות שלהם. היום קשה להבין את זה. לאחר מכן התחילו הצרות, יש עינוי דין, אחרי 25 שנים דורשים מאסיר ציון להוכיח שהמחלה הזאת התפתחה מהמאסר. לך תוכיח את זה?

אנחנו מבקשים להתייחס בליברליות ובאהדה ולעזור להם בכיוון הזה. אי אפשר ללכת לפי נוהלים קשוחים. אולי צריך לתת סמכות לוועדה ציבורית אשר תטפל בנושאים האלה. מאחר והוא לא שרת בצה"ל יוצא שקיצבת צה"ל הוא לא מקבל עבור ילדיו. זה לא מוצא את ביטויו בהסדר, או למשל לגבי אלמנות ויתומים של אסירי ציון לשעבר. יש כאלה שלא זכו לראות את הנייר הזה. אנחנו מבקשים שגם את האנשים האלה, האלמנות והיתומים יזכו בטיפול נאות. לגבי אחוזי זכאות לקבלת תגמול אנו מבקשים להתחשב במספר שנות המאסר הממושך. אנשים, כתוצאה מכך, הפסיקו את לימודיהם והעתיד השתבש להם ואין להם עד היזם מקצוע. אני חושב שהמוסדות וועדת הכנסת צריכים לתת את דעתם על כך.

דבר אחרון - אנחנו מאד מבקשים שיתוף פעולה יותר עם נציגי הארגונים. אולי שישבו בוועדות הרפואיות לא כבודקים מקצועיים אלא כיועצים. מי כמונו בקיאים בתנאי מאסר ובעינויים. שיהיו יועצים גם בוועדות ערר שיהיו מורכבות מאנשי ציבור שיוכלו לחוות דעתם ולהעביר להם את האוירה ששררה אז.

יוצאי עירק קיבלו טפסים לוועדה שכתוב עליהם תיבת דאר, ירושלים. זה בשבילם כתובת אנונימית. בודדים הצליחו להגיע לוועדה.

י. עובד:

רק אחמול נתבשרנו ע"י אנשי הרשות
שישנה כתובת לחברים ששם אפשר לקבל
חברים לברור בענינים אישיים. כאשר אמרו להם תוכיחו שאתם אסירי ציון
הם לא ידעו מה לענות. לא קיבלו מספיק הסברים.

ג. הררי:

אני אשתדל לא לחזור על דברי קודמי
אבל אני מוכרחה לומר כמה מילים על
הוועדות הרפואיות. לפי העדויות של כל חברי שעברו את הוועדה - אין חבר
שלא היה בוועדה רפואית שלא התלונן אחר כך - וגם מהנסיון האישי שלי
שוכנעתי כך. אני אומרת בשם כל הארגון שלנו שצריך להוציא אותנו מהמסגרת
של ועדות רפואיות לנפגעי תאונות עבודה. להם יש רקע לגמרי אחר מאשר
לאסירי ציון חוץ מהבדיקה מבחינה רפואית גרידא. הרופאים צריכים להכיר
את הנושא. אולי היה כדאי לפני שהתחילו להפעיל את הוועדות הרפואיות,
לקחת רופאים בין אסירי ציון כמו מרומניה ומארצות אחרות שהם היו נותנים
הסבר על התנאים ועל העינויים ועל המחלות. אני חושבת שהיו רואים את
הענין לגמרי אחר.

אישית, אני השתכנעתי שרופא בוועדה
בא על-מנת לקבל תוספת לפרנסתו והיתר לא מענין אותו. כאשר הייתי בכלא
לא ידעתי שיקראו לזה אחר כך אסירי ציון. בחוכי לא הרגשתי כאסירה אלא
כאדם חופשי ובכל הזדמנות הראתי להם את זה. בכלא ברומניה התייחסו בכבוד
גדול ליהודים הציוניים. בוועדה הרפואית, ברגע מסויים, הרגשתי כאסירה
כאשר הרופא שאל אותי שאלה ורציתי לענות הוא אמר לי תעני כן או לא, אין
לנו זמן - אני מאד נעלבתי והצטערתי שהלכתי בכלל לוועדה הרפואית. זה
היה אחד הרופאים שהתברר לי שהוא גם מרומניה וכנראה בעברו רק ציוני לא
היה. יש לקבוע מסגרת אחרת של הוועדות הרפואיות. שהרופאים יבדקו את
אסירי ציון בגישה קצת אחרת מאשר לנפגעי תאונות עבודה. שלא יחשבו שמישהו
בא לשם על-מנת לשקר.

אני נפגשתי לפני מספר ימים עם אסירי
ציון מעירק והתרשמתי מאד - לא אשכח את התמונה שראיתי לנגד עיני. ראיתי
אשה שמתקרבת לגיל הששים ולאחר שיחה איתה התברר לי שהיא בסך הכל בת
48. היא כבר אחרי ועדה רפואית, ישבה 10 שנים בבתי-הסוהר וקבעו לה
20% נכות. עכשיו היא מתכוונת ללכת לוועדת ערעורים אבל הפעם היא התכוונה
טוב, עם אישורים רפואיים מרופא קופת-חולים. אני לא חושבת שרופא מקופת-
חולים הוא מושחת. אני לא חושבת שהוא פחות טוב מאשר רופא שהיה בוועדה.
הרופאים האלה נותנים אישורים ומעריכים את הנכות שלה בגלל העצבים 25%
ובגלל שהורידו לה את הצפרניים - 30%. 3-4 אישורים כאלה שביחד זה יעבור
את ה-100%. בוועדה הרפואית של המוסד לביטוח לאומי קבעו לה רק 20%.

אני מקווה שתמצאו אפשרות להוציא את
אסירי ציון ממסגרת של תאונות נפגעי עבודה. אני רוצה להזכיר שיש בהסכם
סעיף שאומר שצריך להיות נציג של הארגונים בוועדה.

ג. ברנאי:

רק בוועדת ערר.

ג. הררי:

האם אתם פוחדים שמישהו יסדר מישהו?
בוועדות הרפואיות עברו אנשים שהם לא
אסירי ציון. כאשר דנים על אסירי ציון מברית-המועצות נציג שלהם צריך
לשבת בוועדה וכך אותו הדבר לגבי שאר אסירי ציון מארצות אחרות.

ג. הררי:

ישנה בעיה חשובה ביותר והיא בעיית האלמנות של אסירי ציון שבאו ארצה יחד איתם והיו בבי"ס ביחד איתם. כתוצאה מהמחלות ומהישיבה הממושכת בבתי-הסוהר הם חלו והלכו לעולמם לפני שנכנס ההסכם לתוקפו. נשארו האלמנות. יש כאלה שעובדות ויש מספר גדול של אלמנות שהיו במצב קשה כאשר הבעל היה בבית-הסוהר. היא מקבלת בתור אלמנה מהמוסד לביטוח לאומי 760 ל"י. כאשר מדובר באשה מעל גיל 60 מאד קשה לחיות עם זה. אנו חיים את הבעיה של האלמנות האלה. אין לנו שקט נפשי עד שלא תתקנו את הענין הזה.

ד. דלמט:

בהסכם היה כתוב שצריך להוכיח 25% נכות בפני הוועדה. כל הגישה היא אבסורדית. בין אסירי ציון הונגריה ישנן שתי קבוצות: (1) שלא יודעים לצעוק. (2) שכלל לא מגישים שום טופס. בתנאים האלה לא מוכנים להגיש טופס. אני רוצה להביא לתשומת לבכם בעצם מי אנחנו? - לא סתם יהודים שישבנו בגלל ציונות ונצא לנו שיניים. בזמננו היינו המנהיגים הציוניים באותו המקום, עשינו עשינו פעילות בלתי ליגלית וכאשר תפסו אותנו שמו אותנו בבתי-סוהר. זה סימן שלקחו את המנהיגים והקהילה היהודית הסתכלו עלינו כמנהיגים של אותו האזור. מדובר ב-4 מיליון יהודים מברית-המועצות ומיהדות ערב. עד עצם היום אני מרגיש כשליח מזרח אירופה בבודפשט והיהודים הבודדים שמגיעים הנה שיכולים לשלוח אלי מכתב הם מסתכלים עלינו כנציגים שלהם בארץ.

אני רוצה להגיד לכם עשינו השוואה בין צרדפי הנאצים ובין אסירי ציון - שפר חלקי שאני נרדפתי גם ע"י הנאצים וגם ע"י ערבים. כלומר, כאשר אתם שוקלים מעמד של אסיר ציון מדובר כאן לא רק באנשים שפעם הרביצו להם - יש עוד חברים שעכשיו מקבלים את המכות ויקבלו גם מחר.

ש. עטיה:

אני שמעתי שלחברים כואב לא מהמצב שפדה להם בחו"ל. עברו 20 שנה ועד היום לא קבלו שום דבר בשם אסירי ציון. בימים האחרונים יצא הסדר ובאותו הסדר חלקו אותם לשתי קבוצות: (1) קבוצה אחת של אסירי ציון (2) קבוצה שניה של עצירי ציון - ועל הבסיס הזה הכינו את ההסדר. בהסדר של עצירי ציון עד היום 650 חברים שלנו בארגון שמוכרים בכל המוסדות באשר שואלים אותם מה זה עציר ציון ומה זה האסיר ציון - עד היום הם אינם יודעים.

כל אחד בא ואומר הנה קבלתי טפסים למלא ולהביא תעודות. הצלב האדום מוכנים לשלוח תעודות מ-1967 אבל לא מ-1948 ומ-1956 אין להם. לארגון יש חוברת שקיבל ממשרד החינוך ושלחנו אותם למוסדות ושם כתוב על כל אחד ואחד שהיה בבית-סוהר ורשום כמה זמן היה בבית-הסוהר ומה הרכוש שעזב שם. על בסיס זה נתנו לנו חתיכת נייר ומי שרוצה להיכנס לשיכון יוכל להיכנס. היום כל תושב בארץ יכול להיכנס לשיכון. האנשים שלנו אנשים משכילים, מדברים 4 שפות וכל אחד יכול לעבוד. כולם עבדו בארץ והצליחו ביניהם עורכי-דין, אנשי ממשלה, סגן שר עובדיה ברוך ועוזר שר הסעד אביצור. אני מתפלא, אין האנשים האלה לפי ההסדר יאמרו היינו בבית-סוהר 150 יום ורוצים תגמולים? - האנשים האלה מספיק להם לקבל תעודה של אסירי ציון. אנשים אלו מלאו חפקיד חשוב והביאו אנשים לארץ.

ש. עטיה:

צעקנו ואמרנו יש אנשים שבאו ב-1967 ואיך להם ממה לחיות. ראינו שקיים הסדר שלחנו אותנו לכל החברים ולכל המוסדות ולבסוף רואים הסדר שני במקום אסיר ציון עציר ציון. איך אדם שהיה בבית-סוהר לפני 20 שנה יכול להביא הוכחות על מעצרו - זה לא בא בחשבון. בארגון שלנו יש שני חברים אחד שהיה ראש הקבוצה של מרזוק ועזר. הוא היה יו"ר המועצה וחתם ונתנו תעודה לכל-אחד אם הוא היה בבית-סוהר והביאו את זה למשרד המשפטים. זו רשימה רשמית מלפני 10 שנים. איך היום יוכלו להוכיח שהאדם הזה היה חולה?

הדרישה שלנו היא שכל אדם שקרה לו משהו בבית-סוהר או לא ורשם את עצמו באותו זמן ב-1958 וב-1967 וב-1948 להכיר בו רשמית כמו שרשמנו בארגון. מי שהיה שלושה ימים נתנו תעודה של שלושה ימים. מי שהיה 300 יום קיבל תעודה על 300 יום. האנשים האלה לא מבקשים, לא נדבה, לא עזרה ולא לשכת סעד, מספיק להם לקבל תעודת כבוד עבור מה שעשו למדינה הזאת. אני מתבייש לומר שאבא ואמא שלי המנוחים עד היום לא קיבלו הרוגי מלכות. האנשים האלה מרזוק ועזר עד היום האמא שלהם לא קיבלה פרוטה אחת.

ג. ברנאי:

משפחת עזר הוכרה ע"י הרשות אבל היא לא מקבלת תגמולים מאתנו אלא ממשרד

הבטחון.

ש. עטיה:

דברתי עם טרודו והוא הודיע לי שהדודה שלו לא קיבלה פרוטה וגם אחיו שישב שנים בבתי-סוהר לא קיבל שום דבר. ניניו ואנשיו מקבלים דרך משרד הבטחון. אבל יש אנשים מכובדים שלא רוצים לבקש סעד אלא רוצים לחיות עם הכבוד שלהם, ומגיע להם. לכל אחד יש תיק ולפי המסמכים שבתיק אפשר לראות מה יש לאדם הזה. יש אנשים שהם תולים ומפחדים להגיד שלא יזרקו אותם מהעבודה שלהם.

אני רוצה שועדת העבודה תדע על כל מה שסוכם עם ספיר ומנהל הסוכנות. הם אמרו לנו אחם תקבלו ונתנו לנו מכתב שב-1971 יקבלו. עד היום לא קיבלו יותר מ-7 אנשים.

היו"ר ש. ארבלי:

יש לו פה מכתב. מכל הרשימה, לאחר מיון בבקשות דנים רק ב-270 פניות.

זה היה ב-28.7.75.

ש. עטיה:

אני מדבר בלב טהור ולא נגד אף אחד. הנה יש כאן נכה שסבל ויש לו כל המחלות,

קיבל אישור של עציר ציון.

ד. ג'ים:

אני מסכים לכל הטענות ששמעתי כאן מפי אסירי ציון. הגעתי ארצה בתחילת 1970 ממצרים. הייתי בבית-סוהר שלוש פעמים. כל פעם שיצאתי מבית-סוהר אמרו לי לקחנו אותך בטעות, עכשיו תיכנס לעבודה שלך כאילו לא קרה שום דבר ולא תגיד לאף אחד איפוא היית. הייתי במצב שלא הייתי יכול להכיר את עצמי. הסובנות היהודית לקחה אותי לרופאי נפש. לאחר מכן דרש ממני שכטר שאביא לו יותר הוכחות על מה שסבלתי ומה שעשיתי. בזמן הזה לא היה לי כח נפשי ושכלי לדבר ולחפש. לבסוף, לאחר שהבאתי את הכל הוא אמר, בכל זאת זה לא מספיק. אמרתי לו אתה דרשת שלוש תעודות כדי שחכיך בי כאסיר ציון ועכשיו אתה לא מסתפק בזה? - הלכתי לה"ה פולרביץ והסברתי לו שנמאס לי ואיך לי כוח יותר לטפל בעניין הזה. אני חי על כדורי אופיום.

ד. ג'ים:

מר פולרביץ דיבר טלפונית עם מר שכטב שהוא איש קשה מאד שאין לו רחמים בלב. לאחר השיחה מר פולרביץ החזיר מאד ואמר לי אל תקח ללב. הלכתי לבת שלי ובדרך פגש אותי ד"ר בן זאב - אני לא הכרתי אותו כי הייתי חולה - הוא שאל אותי האם אינך מכיר אותי? - לאחר שהוא הזדהה אמרתי לו שאותך אני מחפש ושלחו אותך אלי משמים. ספרתי לו את הבעיה. הוא אמר לי ללכת לארכיון בירושלים ולהוציא את התיק משם. לא רצו לחפש את התיק שלי. לאחר מכן אדם אחד עירקי ראה את הניירות שלי מ-1948 ו-1950. ה"ה דסה ראה אותי שם ב-56 בבית-חולים של בית-הסוהר. את כל זה ראה שכטר ולא עשה דבר אחד מבלי שיקח מלה-מהרשות. לאחר שמשרד הבטחון אמר אנחנו לא מתנגדים ואתה אסיר ציון 100% ולבסוף נתנו לי את האישור של משרד הקליטה לאחר דיון שנמשך מתחילת 1970 עד 1973. דרשו ממני, על-מנת שיכירו בי כאסיר ציון, להביא אישורים מקופת-חולים. בדרך כלל לא נותנים לאדם אישורים פנימיים שלהם אבל אני הצלחתי לקבל את האישורים הפנימיים ושלחתי לרשות. לאחר 3 חודשים קבלתי תשובה מהרשות שהכירו בי כעציר ציון. איך יתכן, לאחר כל הבדיקות והאישורים שהמצאתי, לאחר שכל גופי נשבר, להכיר בי כעציר ציון? - איך אנחנו מקופחים במדינת ישראל שהיה לנו הכבוד לבוא אליה, רצינו לראות את עצמנו כיהודים ולצערך הרב אני לא מרגיש את הדבר הזה.

היו"ר ש. ארבלי:

בדיונים הקודמים החלטנו להקדיש ישיבה מיוחדת כדי לשמוע את נציגי הארגונים. את הנקודות מיצינו ונדון בכל אחת מהנקודות הללו. אני מציעה שנשחרר את המוזמנים ונמקד את הדברים בישיבה הבאה.

י. פולרביץ:

אני רוצה לומר בשם כל אסירי ציון שאנחנו מודים לכה"כ אלמוזלינו, יו"ר הוועדה שהיא בגישה האמיתית שלה לבעיות שלנו ראויה לשבח. לקחה את העניין בידיה ומטפלת בנו בנאמנות. בשם כולנו, ירבו כמותך בישראל.

היו"ר ש. ארבלי:

תודה רבה. זכות גדולה היא לי לטפל בבעיות שלכם. לא נוכל בשום אופן להשלים עם אותו הסדר שקבלנו אותו בשעתו. הוא התקבל מתוך לחץ של זמן. אנחנו מוכרחים להכניס בו שינויים עקרוניים מהותיים ממדרגה ראשונה.

להלן הנקודות: - (1) בנושא של הגדרה

של עציר ציון ואסיר ציון. לומר שרק אם הוא ישב 6 חודשים במעצר צריך להכיר בו אחרת לא? - ואם הוא ישב פחות ויש לו 25%?

(2) גם אם מכירים בו כאסיר ציון, אם

הוא עובד מדינה זה מסייע לו לקבל גמלאות. יש נקודות שלא נלקחו בחשבון. יש כאלה שנכנסו בגיל 15 וכתוצאה מכך לא יכלו ללמוד. אני כבר לא מדברת על אותה התקופה הקשה שהנער שהה בבית-הסוהר. יש הרבה סיפורים מזעזעים וחייבים לגלות יחס חם וגישה חיובית למקרים מהסוג הזה.

(3) יש הבדל בין אלה שהיו לפני קום

המדינה ואלה שפעלו אחרי קום המדינה. אין לזה הצדקה. מדוע צריך להבחין בין יהודי שנאסר לפני קום המדינה שהיה במחלת להגשמת החזון הציוני והוא נאסר. אם הוא זכה להגיע לא מכירים בו כי אומרים אתה נאסרת לפני קום המדינה. הקביעה שלפני 1967 היא קביעה שרירותית.

י. בארי:

האם את מתכוונת לכלול גם את אלה שבאו מברית-המועצות ב-1933?

היו"ר ש. ארבל:

קודם כל נכיר באסירים שלפני קום המדינה - על הסייגים נדבר אחר כך. דבר נוסף - הם צודקים במאת האחוזים. אנחנו בהתחלה דברנו על הצעת חוק ששם יהיו כתובים כל הדברים האלה. זה לא מכובד להם. אמרנו פעם: זה כספי הסוכנות. צריך לקבוע את כל העניין הזה בחוק. עד שתכינו את החוק אנחנו מוכנים שתתקנו את ההסדר הזה. לא יתכן שהוא יהיה צמוד לחוק נרדפי הנאצים. אנחנו החלטנו להצמיד אותם בנכי המלחמה בנאצים. עברתי על מספר פרוטוקולים ושם נאמר שהאוצר באותה הישיבה הסכים לכך. ופתאום התהפכה הקערה על פיה וקבעו עפ"י חוק נרדפי הנאצים. כמו שאלה נלחמו בנאצים אלה נלחמו באוייבי מדינת ישראל - אין שום הצדקה לעשות את האבחנה הזאת.

נקודה נוספת - יש כאלה שהיו פעילים בהגנה וזה נחשב כשרות בטחוני. הם רוצים להיכלל במסגרת של נכי צה"ל אבל בגלל זה שהם היו בבתי-סוהר מכניסים אותם לפה.

בענין האלמנות מכל הסוגים, של אלה שנפטרו בחו"ל, או אלמנות שהגיעו לפני קום המדינה כאשר הוא נפטר - כל הסוגים האלה מוכרחים לבסות. אל תגידו לי שהם מקבלים קיצבה מהבט"ל. אלמנה כזאת עם 730 ל"י איננה יכולה להתקיים.

לגבי אלמנה ישראלית יש נסיבות אחרות לגמרי. היא עובדת יש ילדים שעובדים. אלמנה כזאת שאין לה אף אחד היא איננה יכולה להתקיים מ-700 ל"י שהוא מקבלת לחודש.

בענין גמלאות כפל - כאשר כבר מכירים בהם ומקבלים קיצבה מגיעים לגיל פרישה אז אומרים להם אחד מהשניים תחליטו או זה או זה. כלומר נשללת מהם הזכות ברגע שהם מגיעים לגיל כזה של קבלת קיצבה.

יש ענין של השכר הקובע - לגבי בכי מלחמה בנאצים שם זה י"ב ופה זה דרגה י' - אני עומדת על כך להשוות את זה בדיוק כמו נכי מלחמה בנאצים.

יש נקודה של הצמדה - זה שהכירו בו ב-1973 היום הערך של הכסף הוא אחרת לגמרי.

ענין קיצבת יוצאי צבא - היתה פנייה שלנו למוסד לביטוח לאומי בענין זה. הגיע הזמן להסיר את ההגדרה הזאת לגבי כל הנכים בישראל. מדוע צריך לשלול מהם את הזכות הזאת? הגיע הזמן לתקן את העוול. אם הדבר לא ימצא את סידורו תוך החקופה הזאת אנחנו נארגן במסגרת הכנסת מאבק יותר חריף.

העליתי את הענין של נכי רגליים - האם הם חייבים להביא אישורים אך ורק מקופת-חולים או מקופות-חולים? - הם אינם יודעים שיותר להביא אישורים רפואיים מכל רופא שהוא. לגבי נכי רגליים הם לא יודעים שהם זכאים לזה.

היו"ר ש. ארבלי:

נקודה נוספת - השתתפות הארגונים.
מדוע לא יהיו שותפים באותה הרשות

לפי הענין שיהיו כמייעצים.

ג. ברנאי:

זה לא מקרה שלא הכנסנו.

היו"ר ש. ארבלי:

יש ענין של נצרכים ויש ענין של פרנסה.
זוג שמתקרב לגיל 70 במשך שלוש שנים
היו בבית-סוהר, עד היום לא סדרת להם את הענין ואין להם ממה להתקיים.

אלו הדברים שאני בינתיים רואה אותם.
יכול להיות שיהיו נקודות אלה ואחרות שיהיה צורך לתקן אותם ובמהרה.

י. ז'. אמיר:

קשה להשתחרר מהתאור של הנציגים ששמענו
היום. אני מבין שהבעיה המרכזית שלהם
היא לא רק חמריית אלא מעמדם בחברה. יש כאלה שאצלם הכבוד שווה יותר מכסף.
ההתמרמרות ששמענו היום היא עמוקה מאד. גם אני בדיעה שמספיק עם הסכמים
וצריך לעגן את הכל בחוק. שאדם יקבל את זכויותיו בהתאם לחוק של מדינת
ישראל.

הבעיה היא בעיה כאובה כאשר מגיעים
לוועדה רפואית. הבעיה היא לא רק של אסירי ציון אלא גם של עובדים שקרחה
להם תאונה. כאשר מדובר באסירי ציון תחשבתם שהם קרובן עקב פעילותם
הציונית ומחדדת יותר את רגשות התיסכול שלהם.

אינני רוצה להיכנס לסעיפים שיושבת-
ראש הוועדה דיברה עכשיו. אני רוצה להזכיר נושא אחד והוא נושא קי"ץ.
לפני שנה הגשתי הצעת חוק להחיל את הקיצבה הזאת על כל הילדים בישראל
החייבים בשירות ולא אם אחד מהקרובים שלהם גוייס. כי גם החוק מבחין
בין ילד שהגיע לגיל 18 שעליו לשרת בצבא, לבין ילד שהחוק לא מחייב אותו,
זה הנושא של המיעוטים. הבעיה היא בעיה מדינית קשה ביותר. לפני שבועיים
הוזמנתי לשר העבודה והוא ניסה לשכנע אותי אפילו לא להביא את הדיון
הזה בפני סיעת המערך. שאלתי אותו מה אשם ילד שאביו חולה ומבחינת
בריאותו הוא איננו מסוגל לשרת בצבא ומשחרר מכך? אותו הדבר מה אשם
ילד שאביו אסיר ציון ואיננו יכול לשרת בצבא? ואז הוא סיפר לי שע"י
הוראה אדמיניסטרטיבית נותנים קיצבת קי"ץ לכל מקרה הסעד. הוא הבטיח
לי בע"פ שהוא מוכן להסדיר את אותו הסדר עם המוסד לביטוח לאומי לגבי
כל הילדים שהוריהם מבחינה בריאותית לא מתגייסים לצבא. בזה הכנסנו
להסדר עוד כמה אלפים כאלה. בהסדר הזה ניתן לפתור את הבעיה של אסירי
ציון.

בנושא זה צריך לשבת עוד בטרם פיזורה
של הכנסת ולהגיש בקריאה טרומית הצעת חוק מסודרת. אם יכולים להטיל על
מוסד ממשלתי שיכין את זאת מה טוב. אם לא אני מציע שנבקש מהיועץ המשפטי
שלנו להכין הצעת חוק. אמנם זה יקח זמן אבל זה ירגיע את אותם הארגונים.

חאמינו לי קשה מאד לשמוע את הדברים
שנאמרו ע"י האיש האחרון. יש בהחלט מקום, בסוגיות אנושיות אלה, לפעול
מעל ומעבר לדברים המקובלים. על רגשות קשה מאד להתווכח. בנושא הזה
צריכים להיות הרבה יותר מעודנים ומתחשבים.

היו"ר ש. ארבלי:
שלוש נקודות שלא הזכרתי זה ענין הוועדות הרפואיות שיצטרכו להתחשב במספר שנות המאסר. המצב הזה לא יכול להימשך כך. כמו-כן ענין תעודה לאסירי ציון ולא סתם נייר.

מה שהעלינו היום זה לא דבר חדש. אנחנו מתכוונים בשבוע הבא לשבת איתכם ולסכם. כל מה שאמרתי פה זה על דעתם של כל חברי הוועדה כולה. זו היתה דעתם מאז ומתמיד.

אנחנו ממליצים על חוק אבל עד שתהיה הצעת חוק אנחנו נתקן את ההסדר באותה הרוח שאנחנו רוצים שהחוק יהיה.

י.ז. אמיר: אני מציע הצעת חוק פרטית.

ג. ברנאי: יש לנו היום 2,300 פניות. אושרו קרוב ל-1100 ומקבלים תגמולים כ-600 איש.

היו"ר ש. ארבלי:
בשבוע הבא אנחנו נפגשים ולאחר מכן נקבל החלטה בקשר להסדר שיהווה בסיס לחוק. אם הם יביעו נכונות להגיש הצעת חוק - מה טוב. אם לא אנחנו נגיש הצעת חוק.

אנחנו התחלנו בדיונים על הסדר בענין ניידות מוגבלים וקיימנו שתי ישיבות. הייתי מבקשת להקים ועדת משנה שתשב לא בישיבות הרגילות של הוועדה כדי שתוכל לגמור את כל הענין. יש ענין של הסכם הטבה סוציאלית שנותנים לזיקנה.

י.ז. אמיר: אנחנו מסמיכים אותך לקבוע את חברי ועדת המשנה.

היו"ר ש. ארבלי:
אני הייתי קובעת ועדה של שלושה אנשים. אני אבחר מלבדי עוד שניים בסמכות הוועדה.

הוחלט: הוועדה הסמיכה אותי לקבוע ועדת משנה בת שלושה חברים שאני אעמוד בראשה ותדון בנושאים של הטבה סוציאלית ניידות מוגבלים וט"ס. הוועדה תעבוד בסמכות הוועדה ולא תצטרך להביא את סיכומיה למליאת הוועדה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.15